

Bijlage 2

Samenvatting bevindingen en aanbeveling van de Europese Rekenkamer

- De ERK acht het concept van surplus moeilijk toepasbaar in de praktijk, vanwege gebrek aan betrouwbare gegevens over visbestanden en over activiteiten van de vloten van het partnerland en van andere landen die toegang tot de betreffende wateren hebben.
- De ERK constateert dat de vangstmogelijkheden voor tonijnvaartuigen in de praktijk vaak hoger waren dan de uiteindelijke benutting. Ook zijn deze vangstmogelijkheden vaak hoger dan in het voorgaande protocol. De ERK wijst erop dat de EU hier door het volle pond betaalt voor minder dan het volle pond aan vis.
- De ERK oordeelt dat de Europese Commissie een beperkte rol heeft in de monitoring en controle van de implementatie van sectorale steun en daar ook geen duidelijk kader voor biedt. Dit leidt volgens de ERK tot acties van het partnerland die niet bijdragen aan de doelen van de akkoorden.
- De ERK signaleert dat er geen mogelijkheid bestaat om betalingen voor sectorale steun gedeeltelijk te reduceren bij een slechts gedeeltelijk resultaat (er is wel een mogelijkheid tot opschorting van betalingen) en dat de gehanteerde voorwaarden verschillen van die voor het European Development Fund (EDF). Het gaat hier onder meer om het stellen van eisen op het gebied van transparantie en traceerbaarheid.
- De ERK constateert ook dat er tussen het EDF en de partnerschapovereenkomsten in de praktijk verschillen zijn in de consequenties van schending van mensenrechten en democratische principes. De ERK noemt Madagaskar als voorbeeld. Als gevolg van de staatsgreep in 2009 nam de EU maatregelen in het kader van artikel 96 van het Verdrag van Cotonou. Dit betekent onder meer dat de betalingen in het kader van het EDF aan Madagaskar zijn stopgezet. De betalingen in het kader van de visserijpartnerschapsovereenkomst zijn echter doorgegaan omdat deze niet onder het Verdrag van Cotonou vielen.
- De ERK ziet een inconsistentie tussen de exclusiviteitsclausule en de mogelijkheid om visserijactiviteiten voort te zetten in een overgangperiode na afloop van een protocol en vóór de implementatie van een nieuw protocol. Het oude protocol is afgelopen. Het nieuwe protocol is er al wel, maar de Raad heeft hier nog geen oordeel over uitgesproken. In deze periode kan een partnerland EU-vaartuigen toch toelaten mits vóór afloop van het oude protocol overeenstemming is bereikt over het nieuwe protocol. Voor deze overgangperiode betaalt de EU geen bijdrage en het partnerland kan zowel de regels van het oude als het nieuwe protocol toepassen. Een dergelijke overgangperiode is in 2012 toegepast in Mauritanië. Het heeft geleid tot een dispuut tussen Mauritanië en de EU over de datum waarop het protocol in werking is getreden. Bekend is dat de Europese Commissie van deze mogelijkheid af wil en deze waarschijnlijk niet meer zal toepassen. Tegelijkertijd wijst de ERK er ook op dat de exclusiviteitsclausule strijdig kan zijn met de wens de continuïteit van de visserijactiviteiten te waarborgen.
- De ERK beoordeelt de ex post-evaluaties als niet altijd voldoende compleet en consistent en daarmee als minder nuttig voor besluitvorming dan ze in potentie zijn. De ERK geeft bijvoorbeeld aan dat de rekenmethode waarmee de financiële waarde van het protocol voor de EU wordt berekend niet consistent is. Hierdoor zijn de uitkomsten in verschillende overeenkomsten moeilijk onderling te vergelijken.
- De ERK is van mening dat de licentieverstreking aan schepen niet altijd soepel verloopt en dat er een beheersysteem moet komen waarin het proces van de licentieverstreking kan worden gevolgd.
- De ERK heeft tekortkomingen geconstateerd in het beheer van vangstgegevens en wijst op verschillen tussen getallen afkomstig van Europese Commissie, lidstaten en de ex post-evaluaties. Dit betekent volgens de ERK een financieel risico voor de EU omdat nabetalings kunnen volgen wanneer het afgesproken vangstplafond onopgemerkt wordt overschreden. Het probleem is de vertraging waarmee door de lidstaten opgegeven vangstgegevens (op vaartuigniveau) werden verwerkt en geconsolideerd. De Europese Commissie benadrukt in een in het rapport opgenomen reactie dat door de lidstaten wel aan alle wettelijke verplichtingen is voldaan (bijvoorbeeld de opgeven schattingen dagvangsten en registratie van de definitieve vangsten). Inmiddels is een

verbeterd datamanagementsysteem in gebruik genomen. Dit verbeterde systeem heeft de ERK niet meer kunnen beoordelen.

Aanbevelingen ERK

Het rapport van de ERK bevat een aantal concrete adviezen aan de Europese Commissie om de partnerschappen effectiever te maken:

- De ERK constateert dat er mogelijkheden zijn om de regionale netwerken van akkoorden uit te breiden. Dit kan onder meer door slapende overeenkomsten nieuw leven in te blazen. De ERK raadt aan de impact van de overeenkomsten en met name de impact van de sectorale steun te verbeteren door een regionale strategie te kiezen. Deze strategie zou consistent moeten zijn met die van andere EU-fondsen als het EDF.
- In het kader van sectorale steun wordt geadviseerd subsidiabiliteitsvereisten te introduceren en de inzet binnen sectorale steun te coördineren met andere partners in de ontwikkeling van de visserijsector. Tevens dient de Europese Commissie te zorgen voor consistentie tussen sectorale steun en andere financiële steun vanuit de EU en betalingen te baseren op de resultaten die zijn behaald binnen de afgesproken acties.
- De Europese Commissie moet bij de onderhandelingen vangstmogelijkheden en de betalingen beter afstemmen op de daadwerkelijk gerealiseerde vangsten. Dit betekent dat onderbenutting van de mogelijkheden consequenties moet hebben voor de vangstmogelijkheden in een nieuw protocol.
- De ERK geeft de Europese Commissie in overweging om vaker relevante stakeholders te consulteren wanneer het gaat om kritische clausules (duurzaamheid, mensenrechten) in de protocollen.
- De continuïteit van de visserij kan beter worden gewaarborgd door in een protocol een clausule op te nemen waarin wordt bepaald hoe de continuïteit van de visserij gewaarborgd wordt in een vacuüm tussen twee protocollen in. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de doelstellingen van het Gemeenschappelijk Visserij Beleid wat betreft duurzaamheid.
- Het waarborgen van betere, onderling vergelijkbare ex post-evaluaties.
- Ten behoeve van een soepel verloop van licentieverstrekking wordt aanbevolen om monitoringsprocedures te vaststellen voor de licentieverstrekking en elektronische licenties te stimuleren.